

Bronenosec Pot'omkin

Com que al cap dels anys també ens hem fet la nostra petita cultura cinematogràfica, quan llegim a l'article *Eisenstein* de la Gran Enciclopèdia Catalana que un dels films d'aquest cèlebre director cinematogràfic duu el títol de *Bronenosec Pot'omkin*, del qual no s'indica la traducció catalana, la nostra desconexió del rus no és cap obstacle per a la identificació d'aquesta obra, i el nostre sentit deductiu ens permet d'arribar a la conclusió, amb una possibilitat d'error gairebé nulla, que *bronenosec*, en rus, vol dir *cuirassat*. En canvi, al mateix article, d'altres títols de la filmografia d'aquest autor són indicats en doble versió: *Staroje i novoje* (*El vell i el nou*). El criteri seguit, doncs, és clar: totes les obres són indicades amb el títol original i només quan es considera estrictament necessari va acompanyat de l'equivalència catalana, prescindint, això sí, del títol en castellà amb què tal o tal pel·lícula s'hagi projectat a les sales del nostre país. Així, entre els films de John Ford s'esmenta (a l'article corresponent) *My darling Clementine* (*Estimada Clementina*), que potser no tothom identificarà amb la pel·lícula que va veure amb el títol, una mica poca-solta, les coses com siguin, de *Pasión de los fuertes* (1).

Aquesta necessitat d'identificació de les obres cinematogràfiques fa que sovint hom transigeixi, a contracor, a esmentar-les amb el títol en castellà amb què aquí han estat conegudes. Però el que en algun cas pot tenir una justificació en els títols de pel·lícules, no el sol tenir quan és qüestió dels d'obres literàries i musicals, i és certament revoltant la supeditació al castellà que molts demostren també en aquest aspecte. Vet aquí, per exemple, que en un programa radiofònic en català, ofereixen un premi a l'oient que telefoni i digui el nom de l'autor de la novel·la *El halcón maltés* (una obra publicada a «La cua de palla!»). En un altre ens parlen d'una obra musical que es diu *El murciélagu*, que no és, però, cap peça de Chueca o de Chapí, sinó del famós compositor austríac Johann Strauss. (Ah, sí, l'autor del *Dambió azul*, potser ens dirien). És veritat que no és fàcil de desempallegar-se de certs hàbits i que a cops ens pot fallar la informació. El sentit de l'exigència, però, ens obliga a adoptar un criteri lògic i coherent i a procurar ésser-hi conseqüents.

Albert Jané